

Življenje v dialogu z drugimi

Znati poslušati in biti odprt za mnenja drugih je nepogrešljivi pogoj za življenje ljubezni.

Samo tako bo medsebojni dialog običajna priložnost za to, da se približamo Resnici.

Članek s področja Oblikovanje osebnosti.

2. Maj. 2016

“Lončarsko posodo preizkuša peč, tako človeka preizkusimo v pogovoru z njim. Nego drevesa dokaže njegov sad, tako beseda razodene misli

človekovega srca.”[1] Ena od bistvenih značilnosti osebne zrelosti je sposobnost dialoga, drže odprtosti do drugih, ki se izraža v prisrčnih medčloveških stikih in v iskreni želji, da bi se od vsakega človeka kaj naučili.

“Spoznavanje novih ljudi, novih kultur, nam vedno prinese mnogo dobrega, nam pomaga rasti (...). Dialog je zelo pomemben za človekovo zrelost, kajti ob soočenju z drugo osebo, ob soočenju z drugimi kulturami, celo ob soočenju z drugimi religijami človek raste: raste, dozoreva. Seveda obstaja tudi nevarnost: če se pri dialogu nekdo zapre in se razjezi, se lahko sporeče; to je nevarnost spora in to ni v redu, saj vzdržujemo dialog zato, da bi se z drugimi srečali, ne zato, da bi se sporekli. Katera pa je najgloblja drža, ki jo moramo imeti, da bi bili v dialogu, ne pa v sporu? Krotkost, sposobnost srečevati druge ljudi,

srečevati druge kulture v miru; sposobnost postavljanja pametnih vprašanj: ‘Zakaj ti tako misliš? Zakaj ta kultura dela tako?’ Poslušati druge in nato spregovoriti. Najprej poslušati, nato spregovoriti.”[2]

Znati poslušati

Sveto pismo ne neha hvaliti tistih, ki znajo poslušati, zavrača pa ravnanje tistih, ki drugim ne posvečajo pozornosti. “Uho, ki posluša opominjanje življenja, bo prebivalo med modrimi,”[3] pravi Knjiga pregovorov; in apostol Jakob svetuje, naj bo “vsak človek hiter za poslušanje, počasen za govorjenje, počasen za jezo.”[4]

Pogosta težava pri poslušanju je v tem, da se medtem ko eden govori, spomnimo na nekaj, kar je v zvezi s temo pogovora, in se pripravljamo, da pridemo na vrsto, da povemo “svoje”, kakor hitro pride do premora. V takšnem primeru pride

do pogovorov, ki so morda razgibani, ko sogovornika drug drugemu jemljeta besedo, vendar je v tem le malo poslušanja.

Drugič je težava lahko v tem, da pogovor ne steče sam od sebe in se je treba potruditi, da ga na razumen način zaženemo. V teh primerih se je treba izogibati domišljavosti, se pravi, težnji po tem, da bi v vsakem trenutku pokazali svojo bistrournost in svojo razgledanost; nasprotno, priporočljivo je, da se pokažemo kot odprti, sprejemajoči, željni tega, da bi se od drugih kaj naučili, tako da si vsak dan širimo svojo paleto interesov. Na ta način bomo pozorno poslušali stvari, ki nas spočetka ne zanimajo kaj dosti, brez da bi to pomenilo hinavščino z naše strani: pogosto gre za iskreno prizadevanje za to, da bi se postavili nad svoje lastno mišljenje, da bi drugim ugajali in se učili.

To, da se znamo pogovarjati, pomeni združevati drznost in razumnost, interes in diskretnost, tveganje in priložnost. Pomembno je, da ne zapademo v lahkotnost, da smo pripravljeni popraviti prenašlo izrečene in neprimerne besede, ki so nam ušle, ali pa kakšno ne preveč posrečeno trditev, ki bi jo bili morali bolje pretehtati. Kakorkoli že, dobri pogovori vedno pustijo sled: kasneje nam znova pridejo v spomin ideje, argumenti, predstavljeni z ene ali druge strani, porodijo se nove intuicije in pojavi se želja po nadaljevanju te izmenjave.

Odprtost do drugih

Presenetljivo je gledati, kako duh nekaterih ljudi prezgodaj ostari, drugi ljudje pa, prav nasprotno, ostajajo mladostni in navdušeni vse do konca svojih dni. Treba je pomisliti na to, da imamo v svoji notranjosti še mnogo neuporabljenih

zmožnosti: talente, ki jih nismo razvili, moči, ki jih nismo preizkusili. In naj smo še tako zaposleni ali utrujeni, ne moremo prenehati z napredovanjem, s tem, da se učimo in smo odprti za ideje drugih.

Treba je stopiti ven iz samega sebe; treba se je odpreti Bogu, in po Njem tudi drugim ljudem. Tako bomo premagali to egocentričnost, zaradi katere včasih stvarnost prilagajamo ozkosti naših interesov ali svojim osebnim pogledom in bomo bolj pozorni na nekatere pomanjkljivosti, ki med ljudmi ustvarjajo distanco in torej v sebi skrivajo nezrelost: na primer, ko se izražamo v slogu prepričanosti, ki pogosto ne ustreza našemu poznavanju tematike; ko svoje prepričanje pokažemo v tonu zavračanja drugih; ko se poslužujemo vnaprej pripravljenih rešitev ali plehkkih in ponavljajočih se nasvetov; kadar se razburimo, če kdo ne misli tako kot mi, četudi potem

zagovarjamo različnost in strpnost; če nas navdaja zavist, ko se nekdo v naši okolici izkaže; če od drugih zahtevamo raven popolnosti, ki jih presega in ki je morda niti sami ne dosežemo; če pričakujemo odkritost in iskrenost, medtem ko se po drugi strani upiramo temu, da nas kdo popravi.

Zrelost in smisel za kritiko

Kadar na druge gledamo z naklonjenostjo, pogosto opazimo, da jim lahko pomagamo s prijateljskim nasvetom; zaupno jim bomo povedali to, kar so morda videli tudi drugi, vendar niso zbrali dovolj lojalnosti, da bi to izrazili. Samo ta temelj, ljubezen, doseže, da je opomin ali kritika resnično koristna in konstruktivna: "kadar moraš koga popraviti, stori to z ljubeznijo, v primernem trenutku, brez poniževanja ... in z željo, da bi se ti

sam učil in se izboljšal v tem, kar popravljaš.”[5]

Za našo zmožnost spreminjati druge je na nek način ključnega pomena to, da smo sposobni spreminjati samega sebe. Ko človek ve, kako težko se je popraviti, kako je to težavno in istočasno pomembno ter osvobajajoče, potem je lažje gledati na druge na bolj objektivni način in jim v resnici pomagati. Kdor zna nekaj jasno povedati samemu sebi, bo vedel, kako in kdaj to povedati tudi drugim, poleg tega pa jih je pripravljen dobronamerno poslušati.

Biti sposoben poslušati in sprejeti kritiko je preizkus duhovne veličine in globoke modrosti: “Kdor ljubi vzgojo, ljubi spoznanje, kdor sovraži opomin, ostane surovež.”[6] Kljub temu pa sprejemanje tega, kar nam govorijo drugi, ne pomeni, da se vedno oziramo na kritiko v našem poklicnem ali družabnem življenju,

tako da bi se obračali, kot veter piha, se ravnali po tem, kar ljudje govorijo ali pa ne govorijo glede tega, kar delamo in smo, kajti takšno ravnanje bi nazadnje postalo patološko. Včasih je lahko nekdo, ki dela dobro, deležen precejšnje kritike: zoper njega morda govorijo tisti, ki ne storijo nič, ker v njegovem življenju in v njegovem delu vidijo kakor nekakšno obtožbo;[7] ali pa tisti, ki delajo v nasprotni smeri, ker ga štejejo za sovražnika; ali pa celo tisti, ki delajo iste ali podobne stvari, ker jih prevzame zavist. Ne manjka takih primerov, ko je treba iskati “odpuščanja” tistih, ki komajda kaj storijo, in tistih, ki ne dojamejo, da je mogoče storiti kaj dobrega tudi brez njih. Kot nam je svetoval sv. Jožefmarija, je v teh primerih “treba znati molčati, moliti, delati, se nasmehnuti ... in upati. Ne ozirajte se na te neumnosti: imejte resnično radi vse duše. *Caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu!*”[8]

Odgovornost, da dajemo zgled

Zrelost povezuje odprtost do drugih z zvestobo posameznikovi lastni poti in načelom, tudi takrat, ko v je v njegovi okolici komajda slišati odziv ali sprejemanje njegovega ravnanja. Res je, da nam brezbržnost, ki jo čutimo okoli sebe, lahko nakazuje, da se moramo morda tudi sami v čem spremeniti oz. se vsaj bolje predstaviti in pojasniti svoje poglede. Vendar so nekatere stvari, ki se v nas nikoli ne smejo spremeniti, pa naj se zgodi karkoli, naj nas poslušajo ali pa ne, naj nas hvalijo ali žalijo, najsi so hvaležni ali pa to zavračajo, če nam odobravajo ali pa nas grajajo: “ravno to nasprotovanje, s katerim potrjuješ svoja dela in svojo vero, je ta naravnost, ki jo od tebe zahtevam.”[9]

Nemalokrat se zgodi, da se človek čuti samega in brez opore pri svojih najplemenitejših prizadevanjih.

Skušnjava po odnehanju lahko postane zelo močna. Takrat se mu lahko zazdi, da njegov zgled in njegovo pričevanje ne koristita kaj dosti, vendar ni tako: ena vžigalica morda ne razsvetli sobe, vendar jo vsi v sobi lahko vidijo. Morda je mnogo ljudi, ki se čutijo nezmožne slediti temu zgledu, vendar vejo, da mu želijo slediti po svojih močeh, in to pričevanje jih vleče navzgor.

Vsi se spominjamo, kako nam je dober zgled mnogih ljudi pomagal, da se poboljšamo, pa vendar mnogi izmed njih verjetno prav malo vedo o tem, koliko so v resnici vplivali na nas. Naša odgovornost, da pozitivno vplivamo na druge, je velika. "S svojo zanikrnostjo ali s slabim zgledom ne smeš uničevati duš svojih bratov ljudi."[10] Moramo spregovoriti, drugim svetovati, jih spodbujati, opogumljati, predvsem pa si moramo prizadevati, da so naše besede podprte z našimi dejanji, s

pričevanjem našega življenja samega. To ni mogoče doseči vedno, ali celo v večini primerov, vendar si moramo želeči, da bi bili drugim v pomoč, in iz srca prositi odpuščanja, če smo dajali slab zgled.

Boj, ki traja vse življenje

Odprtost do drugih je v tesni zvezi z našim napredovanjem pri nalogi, s katero se bomo ukvarjali vse življenje: prepoznati obraz napuha in se boriti, da bi bili bolj ponižni. Napuh pronica skozi najbolj nepričakovane razpoke v naših odnosih do drugih. Če bi se pojavil s svojim obrazom naravnost pred našimi očmi, bi se nam njegov izgled zdel odvraten, zato je njegova običajna strategija, da svoj obraz prikrije, da se pokaže v preobleki. Napuh se ponavadi skriva za kakšno drugo, na videz pozitivno lastnostjo, ki jo na prikrit način okuži. Kasneje, ko ima že več moči, pa zrastejo in

pridejo na dan njegove najbolj enostavne in primarne reakcije, značilne za nezrelo osebnost: bolehnost občutljivost, nenehno govorjenje o samem sebi, nečimrne in nenaravne geste ter način govora, prepotentne in nadute reakcije, ob tem pa globoko nezavedanje lastne šibkosti.

Napuh se včasih preobleče v modrost, kar lahko imenujemo intelektualni napuh, ki prevzame videz natančnosti. Drugič se skrije za strastno željo po uveljavljanju pravičnosti ali obrambi resnice, medtem ko gre v bistvu le za maščevalno čustvo; lahko uporabi tudi nekakšno vzvišeno pravovernost, ki si skuša vse podvreči: željo po tem, da bi vse vrednotil in o vsem sodil. Gre za držo, ki namesto, da bi služila resnici, uporablja to resnico — oz. njeno senco — zato, da v sebi goji željo biti vedno nekaj več od drugih.

Tako kot ni absolutnega in popolnega zdravja se tudi ne moremo v celoti znebiti zvijačnosti napuha. Lahko pa smo nanj bolj pozorni in mu ne dovolimo, da zasede več ozemlja. Zgodilo se bo, da nas bo napuh prelisičil, ker povzroči, da se postavimo za okope: zaradi njega imamo zadržke do tega, da bi nam drugi pokazali naše pomanjkljivosti. Toda če sami ne vidimo njegovega obraza, prikritega na različne načine, ga pa morda lahko opazijo drugi. Če smo sposobni poslušati bratsko opozorilo, konstruktivno kritiko, nam ga bo veliko lažje razkrinkati. Treba je biti ponižen, da lahko sprejmeš pomoč drugih. In prav tako je treba biti ponižen, da lahko drugim pomagaš, brez da bi jih poniževal.

Zrelost konec koncev zaznamuje “zdrav psihološki predsodek”, da stalno misliš na druge.”[11]
Osebnost, ki jo v nas želi doseči Bog

— in po kateri vsi hrepenimo, čeprav
jo včasih iščemo drugje —, je
osebnost človeka, v katerem se
naposled nahaja “srce, ki ljubi, srce,
ki trpi, srce, ki se veseli skupaj z
drugimi.”[12]

Alfonso Aguiló

[1] Sir 27,5-7.

[2] Frančišek, *Govor*, 21. 8. 2013.

[3] Prg 15,31.

[4] Jak 1,19.

[5] *Kovačnica*, 455.

[6] Prg 12,1.

[7] Mdr 2,10-20.

[8] Sv. Jožefmarija, Pismo njegovim sinovom na Nizozemskem, 20. 3. 1964.

[9] *Pot*, 380.

[10] *Kovačnica*, 955.

[11] *Kovačnica*, 861.

[12] Frančišek, *Govor*, 17. 6. 2013.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sl-si/article/zivljenje-v-
dialogu-z-drugimi/](https://dev.opusdei.org/sl-si/article/zivljenje-v-dialogu-z-drugimi/) (10. Avg. 2025)